

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/50/2021
Identifikačné číslo spisu:	4211213379
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4211213379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne C. Á., bytom vo D. G., T. XXX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou KATONA LEGAL, s.r.o., so sídlom v Nových Zámkoch, G. Czuczora 4, proti žalovanému W. I. I. D., bytom vo D. G., Y. XXX/XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Ing. Vájlíková, s. r. o., so sídlom v Komárne, Ul. Biskupa Királya 6, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/216/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 08. septembra 2020 sp. zn. 12Co/10/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) zo 07. mája 2019 č. k. 7 C 216/2011 - 419 vo výroku I. uložil žalovanému, aby po právoplatnosti rozhodnutia v najbližšom čísle D., ktoré vychádzajú dvakrát ročne ako bezplatné periodické informačné noviny Obecnej samosprávy - D. pod reg. čís.: EV 3374/09 vo formáte tak, aby na celej titulnej strane popri nevyhnutných náležitostiach citovaného periodika zverejnil vo výroku citované ospravedlnenie a aby zároveň na tej istej titulnej strane bolo možné uverejniť identický preklad tohto ospravedlnenia popri jazyku slovenskom aj v jazyku maďarskom. Vo výroku II. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia sumu 1 000 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Vo výroku. III. súd vo zvyšku, a to vo všetkých uplatnených nárokoch v súvislosti so zmenou žaloby počas konania, konanie zastavil. Vo výroku IV. vyslovil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na článok 1 ods. 2, článok 7 ods. 5, článok 19 ods. 2 a článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 12, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka. Súd uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou 04. augusta 2011 domáhala ochrany osobnosti s finančnou satisfakciou v sume 20 000 €, čo odôvodnila tým, že sa cítila poškodená

uvádzaním a rozširovaním nepravdivých informácií o jej osobe žalovaným na galavečeri piesní dňa 24. novembra 2010 v obci D. a neskôr expedovaním a doručovaním prepisov z galavečera po obci D.. Výroky žalovaného smerovali jednoznačne k jej osobe a k jej profesionalite a jeho konanie bolo namierené proti jej osobnej, mravnej integrite, zasiahlo do jej cti a dôstojnosti a naplnia všetky znaky neoprávneného zásahu do jej osobnosti, lebo bolo dokázaná nepravdivosť týchto tvrdení a ich rozpor so všeobecne známymi vlastnosťami a kvalitami jej osobnosti, čoho dôsledkom bola znížená jej dôstojnosť. Podľa tvrdení v žalobe bolo poškodené jej dobré meno ako fyzickej osoby, tak aj v oblasti profesionálnej aj spoločenskej aktivity, v rozhodnom období učiteľky materskej školy, ako aj bývalej katechétky. Uvedené konanie nielenže ohrozilo, ale aj reálne poškodilo jej dobré meno a vážnosť, ktorú do tej doby požívala. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zo strany žalovaného došlo k zásahu do osobnostnej najvnútornejšej sféry života žalobkyne, a to nielen ako fyzickej osoby, ale dôvodne mohla pociťovať ujmu aj v profesionálnom živote učiteľky, ktorému poslaniu zasvätila celý život a dosiahla významné ohodnotenie svojej práce. Namietaným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti jej osoby a nemožno vylúčiť dopad aj na ostatných členov najbližšej rodiny, ako aj jej vážnosti v značnej miere, ktorej účinnosť súd považoval za zvýšenú vo vysokej miere. Za predpokladu, ak by mal záujem ako starosta v zastúpení zriaďovateľa či už MŠ, resp. ZŠ v obci D. riešiť výhrady k jej práci, resp. k jej aktivitám na verejnosti, takéto veci, ktoré sú nepochybne osobného charakteru a veľmi citlivé, mal riešiť s prihliadnutím aj na prezumpciu neviny a primeraným spôsobom, ale nie v rámci vlastného predvolebného zhromaždenia občanov vystúpiť s takýmito neoverenými faktami. Aj keď k verbálnemu útoku nedošlo v hromadných oznamovacích prostriedkoch s celoštátnou pôsobnosťou, ale len v mieste bydliska, tak s výsledkami tohto konania v mieste bydliska žalobkyňa bola konfrontovaná v každodennom kontakte s obyvateľmi obce D., kedy širšie okolie mohlo získať vedomosť o tom, že sa nielen ohrozilo, ale sa aj poškodilo jej dobré meno. V tomto prípade bol zásah do osobnej sféry žalobkyne natoľko intenzívny a jej dôstojnosť a vážnosť bola v spoločnosti do takej miery znížená, že súd prvej inštancie považoval za nevyhnutné priznať žalobkyni popri písomnom ospravedlnení aj finančné zadostučinenie v sume 1 000 €, keď žalobkyňou uplatnený nárok vo výške 20 000 € považoval za neadekvátny. Súd prvej inštancie zároveň v konaní niekoľkokrát rozhodoval o zmene návrhu. Právna zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní 06. marca 2019 uviedla, že na všetkých dovtedy doručených návrhoch už netrvá; tie zobrala späť a trvala len na návrhu z 28. júna 2018. Súd podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) konanie v časti o doteraz doručených návrhoch na zmenu žaloby zastavil, aj keď podľa § 146 ods. 1 CSP po meritórnom otvorení pojednávania žalovaná strana vyjadrila nesúhlas. Nesúhlas sa súdu prvej inštancie javil ako účelový a vo svojej podstate nebol diametrálne rozdielny oproti dovtedajším návrhom rozhodnutia; vo svojej podstate šlo len o detailnejšiu špecifikáciu uplatneného práva a aj za účelom vykonateľnosti rozhodnutia súdu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný.

2. Okresný súd Komárno doplniacím rozsudkom z 27. septembra 2019 č. k. 7C/216/2011 - 527 doplnil II. výrok rozsudku Okresného súdu Komárno zo 07. mája 2019 tak, že žalobu titulom náhrady nemajetkovej ujmy v sume prevyšujúcej 1 000 € zamietol. V odôvodnení poukázal na § 225 ods. 1 a 2 CSP. Uviedol, že žalobkyňou uplatnený nárok 20 000 € bol neadekvátny, a preto rozhodol tak, že žalobkyni priznal finančnú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 €, z čoho je zrejmé, že nárok vo zvyšku nie je dôvodný, avšak vo výroku rozhodnutia sa s touto otázkou nevysporiadal, a preto súd doplniacím rozsudkom rozhodol o zvyšku nároku tak, že súd žalobu titulom náhrady nemajetkovej ujmy v sume prevyšujúcej 1 000 € zamietol.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 08. septembra 2020 sp. zn. 12Co/10/2020 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacím rozsudkom v napadnutej časti vo výroku I. týkajúcom sa uloženia povinnosti žalovanému zverejniť ospravedlnenie zmenil (§ 388 CSP) tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Vo výroku II. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacím rozsudkom v napadnutej časti vo výroku II. týkajúcom sa povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 € potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) ako vecne správny. Vo výroku III. vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru o nevykonateľnosti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie.

Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/18/1992 (R 28/1993). Uviedol, že prejavom žalovaného došlo k zásahu do práva žalobkyne na ochranu osobnosti. Žalobkyňa upravila svoj konečný žalobný petit tak, že žiadala, aby súd vyniesol rozsudok, ktorým by bolo žalovanému (ktorý nie je vydavateľom) uložené zverejniť ospravedlnenie v periodických informačných novinách obecnej samosprávy D. s konkrétnym znením, t. j. aby bolo rozhodnuté o povinnosti konania žalovaného vo vzťahu k subjektu, ktorý nebol stranou sporu. Žalovaný tak nemal vecnú pasívnu legitímáciu, t. j. nemohol byť osobou z hmotného práva povinnou, keďže takúto povinnosť - uverejniť ospravedľujúci článok v príslušnej tlači - by ani nemohol splniť pre zásadný nedostatok svojich rozhodovacích a technických podmienok, lebo by si nemohol vynútiť uverejnenie takéhoto článku v označenom periodiku. Takýto rozsudok by bol voči nemu jednoznačne nevykonateľný. Odvolací súd uviedol, že žalobkyňa mohla vopred zvážiť petit v inom znení, ktoré by bolo vykonateľné v prípade vyhovenia žalobe. Mohla teda zvážiť, či by žalovanému nemalo byť uložené len to, aby strpel uverejnenie ospravedlnenia s konkrétnym znením priamo žalobkyňou, resp. aby mu bolo uložené ospravedlniť sa napríklad písomne listom, ktorý by ona mohla zverejniť ako ospravedľujúci list určený jej, prípadne mohla zvážiť inú formu satisfakcie. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie je totiž nesporné, že žalovaný nie je vydavateľom žalobkyňou označeného periodika. Odvolací súd uviedol, že žalobe s relevantným žalobným petitom by s ohľadom na zistený skutkový stav bolo možné v konaní vyhovieť, pričom súd v tomto smere žalobkyňu nebol povinný poučiť (§ 5 ods. 2 O.s.p., § 160 ods. 1 písm. b/ CSP). Navyše v odvolacom konaní by ani nebolo možné žalobu zmeniť (§ 371 CSP). Odvolací súd zároveň dospel k záveru, že v danom prípade došlo k intenzívnemu zásahu do práv žalobkyne pred veľkým počtom občanov obce D. (nielen v dôsledku prednesu príhovoru na galavečeri, ale i distribuovaním tohto príhovoru písomnou formou), jej dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti a medzi spoluobčanmi bola urážlivými výrokmi žalovaného v značnej miere znížená, a ako značne zníženú by ju pocítovala aj ktorákoľvek iná osoba v danej situácii, v tom istom čase a na tom istom mieste, s rovnakým spoločenským statusom. Nešlo len o subjektívne pocity žalobkyne, ale podstatné je, že aj z objektívneho hľadiska došlo k zásahu do jej osobnostných práv, preto priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyňi bolo opodstatnené. Výšku súdom priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 € odvolací súd vyhodnotil ako adekvátnu daným okolnostiam, pričom poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti priznania náhrady nemajetkovej ujmy (body 41. a 42. rozsudku súdu prvej inštancie). Odvolací súd sa taktiež podrobne vysporiadal s odvolacími námietkami žalovaného.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

4. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), a to v časti výrokov I. (zmeňujúci výrok) a III. (výrok o náhrade trov konania) rozhodnutia odvolacieho súdu.

4.1. Dovolateľka prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu výroku (výrok I.) rozhodnutia odvolacieho súdu vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľka namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Ako otázku, ktorá doposiaľ nebola vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, vymedzila, že „v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu otázka pasívnej vecnej legitímácie osoby, u ktorej sa naraz kumuluje jednak status rušiteľa osobnostných práv iného so statusom štatutárneho orgánu jediného subjektu spôsobilého na obstaranie primeranej nápravy nebola riešená, teda nebola riešená pasívna vecná legitímácia starostu, ktorý svojimi výrokmi zasiahne do osobnostných práv iného, pričom on sám je spôsobilý a oprávnený na zjednanie nápravy prostredníctvom zverejnenia ospravedlnenia vo vydávanom periodiku, ktoré ovláda.“ Záver odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ktorý nie je vydavateľom periodika, považovala za nesprávny, keď žalovaný je štatutárnym orgánom subjektu, ktorý vydáva periodikum, pričom pri zásahu do práv žalobkyne konal ako starosta. Záver o nemožnosti vynútenia si uverejnenia článku v periodiku považovala za nesprávny, pretože súdu je zrejmé, že žalovaný je starostom obce a ide o obecné noviny. Mala za to, že jediným akceptovateľným spôsobom ospravedlnenia je miestne periodikum, ktoré vydáva obec, ktorého štatutárom je starosta.

4.2. Dovolateľka prípustnosť dovolania proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania (výrok III.) vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Namietala, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku náhrady trov konania, keď sa odklonil

od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5MCdo/7/2010, 3MCdo/4/2009, 5Cdo/202/2009. Mala za to, že jej mala byť priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu, keďže bola úspešná v hlavnom predmete konania, ktorým je ochrana osobnosti.

4.3. Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku I. zmenil tak, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil; a aby rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku III zmenil tak, aby žalobkyni priznal právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolateľka namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. K týmto uplatneným dovolacím dôvodom dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

9. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

9. 1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľka v prvom rade vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pokiaľ dovolateľka zastáva názor, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí v dovolaní v spojitosti s týmto tvrdením vysvetliť svoje presvedčenie, že odvolací súd riešil dosiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku.

12. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k

doplnení dovolania. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

13. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

16. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

17. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

18. Žalobkyňa v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vo vzťahu k namietanému nesprávnomu právnomu posúdeniu vyslovila potrebu vyriešenia právnej otázky pasívnej vecnej legitímácie, keď uviedla, že: „v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu otázka pasívnej vecnej legitímácie osoby, u ktorej sa naraz kumuluje jednak status rušiteľa osobnostných práv iného so statusom štatutárneho orgánu jediného subjektu spôsobilého na obstaranie primeranej nápravy nebola riešená, teda nebola riešená pasívna vecná legitímácia starostu, ktorý svojimi výrokmi zasiahne do osobnostných práv iného, pričom on sám je spôsobilý a oprávnený na zjednanie nápravy prostredníctvom zverejnenia ospravedlnenia vo vydávanom periodiku, ktoré ovláda.“

19. V danom prípade odvolací súd dospel (s poukazom na R 28/1993) k záveru o materiálnej

nevykonateľnosti výroku I., rozsudku súdu prvej inštancie. Konštatoval, že žalobkyňa upravila svoj konečný žalobný petit tak, že žiadala, aby súd vyniesol rozsudok, ktorým by bolo žalovanému (ktorý nie je vydavateľom) uložené zverejniť ospravedlnenie v periodických informačných novinách obecnej samosprávy D.O. s konkrétnym znením, t. j. aby bolo rozhodnuté o povinnosti konania žalovaného vo vzťahu k subjektu, ktorý nebol stranou sporu. Žalovaný tak nemal vecnú pasívnu legitímáciu, t. j. nemohol byť osobou z hmotného práva povinnou, keďže takúto povinnosť - uverejniť ospravedlňujúci článok v príslušnej tlači - by ani nemohol splniť pre zásadný nedostatok svojich rozhodovacích a technických podmienok, lebo by si nemohol vynútiť uverejnenie takéhoto článku v označenom periodiku. Takýto rozsudok by bol voči nemu jednoznačne nevykonateľný. Žalobkyňa mohla vopred zvážiť petit v inom znení, ktoré by bolo vykonateľné v prípade vyhovenia žalobe. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie je totiž nesporné, že žalovaný nie je vydavateľom žalobkyňou označeného periodika. Odvolací súd uviedol, že žalobe s relevantným žalobným petitom by s ohľadom na zistený skutkový stav bolo možné v konaní vyhovieť, pričom súd v tomto smere žalobkyňu nebol povinný poučiť (§ 5 ods. 2 O.s.p., § 160 ods. 1 písm. b/ CSP).

19.1. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere o materiálnej nevykonateľnosti súdneho rozhodnutia, keďže žalobkyňa navrhovala, aby bolo rozhodnuté o povinnosti konania žalovaného vo vzťahu k subjektu, ktorý nebol stranou sporu; a s tým súvisiacou nemožnosťou žalovaného plniť takúto povinnosť, keďže nebol osobou z hmotného práva povinnou (čo odvolací súd uzavrel ako nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného).

20. Dovolateľka v dovolaní vymedzila ako kľúčovú právnu otázku (ktorú považovala za otázku právneho významu dovolacím súdom neriešenú), otázku posúdenia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného subjektu, u ktorého sa naraz kumuluje jednak status rušiteľa osobnostných práv iného so statusom štatutárneho orgánu (starostu) jediného subjektu spôsobilého a oprávneného na obstaranie primeranej nápravy prostredníctvom zverejnenia ospravedlnenia vo vydávanom periodiku, ktoré ovláda.

20.1. Uvedenú otázku odôvodnila a vymedzila tak, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ktorý nie je vydavateľom periodika. Uvedený záver považovala za nesprávny, keď žalovaný je štatutárnym orgánom subjektu, ktorý vydáva periodikum, pričom pri zásahu do práv žalobkyne konal ako starosta. Záver odvolacieho súdu o nemožnosti vynútenia si uverejnenia článku v periodiku dovolateľka považovala za nesprávny, pretože súdu je zrejmé, že žalovaný je starostom obce a ide o obecné noviny. Mala za to, že jediným akceptovateľným spôsobom ospravedlnenia je miestne periodikum, ktoré vydáva obec, ktorého štatutárom je starosta.

20.2. Otázka nastolená žalobkyňou týkajúca sa pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, u ktorého sa naraz kumuluje jednak status rušiteľa osobnostných práv iného so statusom štatutárneho orgánu (starostu) jediného subjektu spôsobilého a oprávneného na obstaranie primeranej nápravy prostredníctvom zverejnenia ospravedlnenia vo vydávanom periodiku, ktoré ovláda, nie je v kontexte prejednávanej veci otázkou zásadného právneho významu, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

21. Predmetná „dovolacia“ otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takých záverov, výlučne na ktorých spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľkou nastolená otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

21.1. V tejto súvislosti dovolací súd, keď dovolateľka v dovolaní namieta správnosť právnych záverov súdov, opätovne zdôrazňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

22. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum

priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

23. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že daná otázka nastolená žalobkyňou v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

24. Dovolateľka zároveň dovolaním napadla aj výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania (prvoinštančného a odvolacieho), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď namietala nesprávnosť výroku o trovách konania vzhľadom na nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Uvedený výrok, aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej, má charakter uznesenia. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

24.1. Pretože v § 357 písm. m/ CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu prvoinštančného súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27 a pod.). Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobkyne v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP, keď smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

25. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.